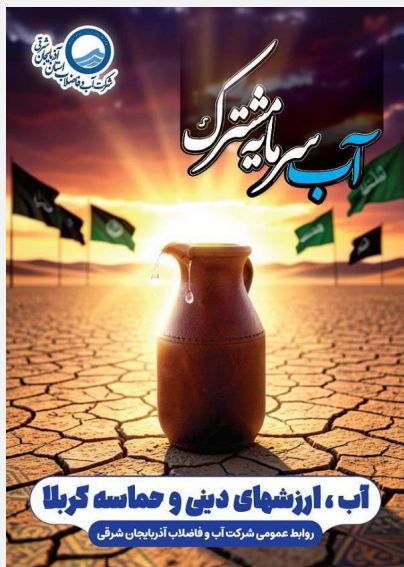

آب در مکتب عاشورا؛ از قداست نعمت تا فرهنگ صیانت

آب، مظهر رحمت الهی، سرچشمه حیات و یکی از گرانسنگ‌ترین مواهب پروردگار است که در منظومه معارف اسلامی جایگاهی ممتاز و بی‌بدیل دارد. قرآن کریم آب را منشأ زندگی همه موجودات معرفی می‌کند و آن را نشانه‌ای آشکار از قدرت، حکمت و رحمت بی‌کران خداوند می‌داند. از این منظر، آب صرفاً یک منبع طبیعی یا کالای مصرفی نیست؛ بلکه امانتی الهی، سرمایه‌ای راهبردی و زیربنای سلامت، امنیت، توسعه پایدار و بقای جوامع انسانی به شمار می‌رود.

آموزه‌های اسلامی همواره بر پاسداشت نعمت‌ها، پرهیز از اسراف و رعایت حقوق عمومی تأکید کرده‌اند. در فرهنگ دینی، مصرف مسئولانه و بهره‌برداری خردمندانه از منابع، نشانه‌ای از بلوغ اخلاقی و تعهد ایمانی است و اسراف، رفتاری نکوهیده و مغایر با اصول عدالت و مسئولیت‌پذیری اجتماعی محسوب می‌شود. اهمیت این موضوع تا آنجاست که در روایات اسلامی، حتی هنگام وضو گرفتن در کنار نهرهای جاری نیز از زیاده‌روی در مصرف آب نهی شده است؛ آموزه‌ای ژرف که نشان می‌دهد حفاظت از منابع آب، صرفاً یک ضرورت فنی یا اقتصادی نیست، بلکه ریشه در باورهای اعتقادی، ارزش‌های اخلاقی و مسئولیت‌های انسانی دارد.

سومین روز هفته صرفه‌جویی در مصرف آب با عنوان آب، ارزش‌های دینی و حماسه کربلا، فرصتی مغتنم برای بازخوانی پیوند عمیق میان تعالیم الهی و مسئولیت اجتماعی در قبال این سرمایه حیاتی است. در این میان، حماسه عاشورا به عنوان یکی از درخشان‌ترین جلوه‌های فرهنگ ایثار، عدالت و کرامت انسانی، جایگاهی ویژه در تبیین ارزش و منزلت آب دارد.

واقعۀ کربلا تنها یک رخداد تاریخی نیست؛ بلکه مکتبی جاودان از معرفت، آزادی، مسئولیت‌پذیری و دفاع از حقیقت است. عاشورا به انسان می‌آموزد که در برابر سرنوشت جامعه، حقوق دیگران و منابع مشترک مسئول است و این مسئولیت، تمامی عرصه‌های زندگی فردی و اجتماعی را در بر می‌گیرد. جامعه‌ای که بر مبنای ارزش‌های عاشورایی بنا می‌شود، جامعه‌ای است که در آن صیانت از حقوق عمومی، رعایت عدالت، احترام به منافع نسل‌های آینده و حفاظت از سرمایه‌های ملی به یک فرهنگ فراگیر تبدیل می‌شود. در میان شخصیت‌های درخشان کربلا، نام حضرت ابوالفضل العباس(ع) بیش از هر کس با مفهوم آب، سقایت و وفاداری پیوند خورده است. حماسه بی‌بدیل آن حضرت در راه تأمین آب برای کودکان و خانواده‌های تشنه، نمادی جاودانه از ایثار، مسئولیت اجتماعی و فداکاری در راه حفظ کرامت انسانی است. سقایت دشت کربلا به بشریت می‌آموزد که آب تنها یک نیاز مادی نیست؛ بلکه جلوه‌ای از حق حیات، نماد عزت انسانی و نشانه تعهد نسبت به آینده و رفاه دیگران است.

امروز، پس از گذشت قرن‌ها از آن حماسه ماندگار، جهان با یکی از پیچیده‌ترین و سرنوشت‌سازترین چالش‌های خود، یعنی بحران آب، مواجه است. رشد شتابان جمعیت، توسعه شهرنشینی، افزایش تقاضا در بخش‌های کشاورزی و صنعت، تغییرات اقلیمی، کاهش بارندگی‌ها، افت منابع آب زیرزمینی و افزایش دمای زمین، فشار بی‌سابقه‌ای بر ذخایر آب شیرین وارد کرده است. از همین رو، آب در عصر حاضر از یک منبع طبیعی فراتر رفته و به یکی از مؤلفه‌های بنیادین امنیت ملی، ثبات اقتصادی و پایداری اجتماعی کشورها تبدیل شده است.

در چنین شرایطی، بازگشت به آموزه‌های دینی و الهام گرفتن از فرهنگ عاشورا می‌تواند راهگشای شکل‌گیری یک نهضت ملی برای حفاظت از منابع آب باشد. اگر حضرت عباس(ع) نماد وفاداری به تشنگان و پاسداری از حق حیات بود، امروز هر شهروند مسئول نیز می‌تواند با مدیریت مصرف، پرهیز از اسراف و مشارکت در حفاظت از منابع آبی، ادامه‌دهنده همان مسیر نورانی باشد. بی‌تردید، صیانت از آب تنها یک وظیفه زیست‌محیطی نیست؛ بلکه تجلی مسئولیت اخلاقی، تعهد اجتماعی و ادای دین به نعمت الهی است که بقای امروز و فردای سرزمین ما به آن گره خورده است.